

Marts 2020

Information om FAF- projekter vedr. slagtefjerkræ i Landbrug & Fødevarer

Information om FAF-projekter i Landbrug & Fødevarer vedr. slagtefjerkræ

Landbrug & Fødevarer har fået bevilget midler fra Fjerkræafgiftsfonden til en række projekter indenfor slagtefjerkræområdet. Der gives nedenfor en status på aktiviteterne. Hvis der er uddybende spørgsmål til projekterne, så er man meget velkommen til at kontakte medarbejderne i Landbrug & Fødevarer.

Fjerkræafgiftsfonden

Indholdsfortegnelse – aktuelle projekter

Markedsåbning og afsætningsfremme Asien	2
Halal og certificering	3
Sygdomsforebyggelse og veterinært beredskab for slagtefjerkræ	4
Fødevarer- og veterinære Forhold.....	12
Dyrevelfærd hos slagtefjerkræ	19
Data til type-2 korrektion af kyllingegødning i ny holdrapport	23
Miljøregulering af slagtefjerkræproduktionen	24

Ofte brugte forkortelser:

DTU Danmarks Tekniske Universitet

FVST Fødevarestyrelsen

L&F Landbrug & Fødevarer

Formål med projektet

Formålet er at øge afsætningen af fjerkrækød på de asiatiske markeder. Der skal både arbejdes for at sikre adgang til vanskelige markeder som det kinesiske samt at fastholde og øge markedsandelen på eksisterende asiatiske markeder. Ved en åbning af det kinesiske marked forventes, at der umiddelbart derefter indgås kontrakt med kinesiske aftagere. Forventningen er, at der kan afsættes flere produkter til favorable priser.

Aktiviteter planlagt gennemført i foråret 2020

- Ultimo 2019 fremsendte FVST ansøgninger om markedsadgang for fjerkrækød til myndighederne i henholdsvis Indonesien og Mexico. Ansøgningen til Mexico skal særligt ses i lyset af den frihandelsaftale, der er indgået mellem EU og Mexico, som forventes implementeret i 2020. Aftalen giver fri adgang for eksport af maskinseparatoreret kyllingekød og en afgrænset eksport af kyllingelår uden told.

Der arbejdes for færdigbehandling af ansøgning og videre proces med eventuel inspektion og certifikatforhandling.

Tilsvarende for Indonesien afventes tilbagemelding fra de indonesiske myndigheder og videre proces, herunder afklaring af mere specifikke halalkrav, se andet projekt.

- Der arbejdes stadig på, at de kinesiske myndigheder ophæver AI-forbuddet mod Danmark og melder tilbage, hvilken videre proces, der kan forventes. Der arbejdes på, sammen med de kommercielle samarbejdspartnere i Beijing, at processen bliver kort, og at der ikke nødvendigvis lægges op til et kinesisk besøg i Danmark. Kina og de kinesiske myndigheder har været hårdt ramt af COVID-19, og de relevante myndigheder forventes først reelt at kunne vende tilbage til deres arbejdspladser på fuld kraft i løbet af marts.

Halal og certificering

Formål med projektet

Formålet er, gennem en transparent og effektiv halalcertificering, at øge afsætningen af fjerkrækød på de markeder, hvor der stilles krav om halalcertificering af kød og produkter. Gennem vidensopbygning om halal og etablering netværk og relationer, sikres både viden om seneste tiltag inden for de globale halalstandarder samt hurtigere adgang til kompetente myndigheders behandling af sager om halalgodkendelse.

Følgende aktiviteter forventes i foråret 2020

- Generelt arbejdes tæt sammen med de to halalcertificeringsvirksomheder (HCB) etableret i Danmark (HQC - Halal Quality Control og Islamisk Center for Halal) om at dele viden om nye krav og tiltag på de forskellige halalmarkeder, samt hvor det er nødvendigt at hjælpe med at fremme akkreditering af danske HCB'ere på relevante markeder.
- Der er ny halalregulering på vej i Indonesien, herunder lægges ansvarsområdet for halal ind under ny-etablerede resortenheder under de indonesiske myndigheder. I forhold til ansøgning om markedsadgang er det nødvendigt at følge denne udvikling tæt for at sikre, at den danske eksport vil kunne leve op til halalkravene, herunder at danske HCB'ere er akkrediteret af de indonesiske myndigheder til halalcertificering.
- Tilsvarende er der større ændringer undervejs i United Arab Emirates og Saudi Arabien, der er i gang med at gennemføre en implementering af nye halalstandarder og godkendelse af HCB'ere til certificering af eksportvirksomheder. Herunder følges tæt, blandt andet i samarbejde med IPC (International Poultry Council), gennemførelsen af ny standard for slagtning af dyr, herunder fjerkræ. United Arab Emirates har bl.a. efter tæt dialog med IPC besluttet at godkende anvendelse af reversibel bedøvelse ved slagtning af fjerkræ.
- Generelt er der udfordringer med at modtage den fornødne opdatering ved nye tiltag, herunder ændring i gældende halalstandarder, hvorfor det er nødvendigt at fremme en tæt dialog med de enkelte landes myndigheder og øvrige interessenter.
- Der var planlagt deltagelse i den årlige internationale halalkonference i Bruxelles i marts med deltagelse af relevante globale halal-beslutningstagere, men den er nu blevet udskudt til efteråret på grund af COVID-19.

Yderligere information angående ovenstående 2 projekter:

Stig Munck Larsen

T +45 3339 4288 | M +45 5167 1544 | E sml@lf.dk

Formål med projektet

Afsætning af fjerkræ og fjerkrækød i Danmark, EU og på 3. landes markeder er afhængig af, at Danmark er fri for en række alvorlige, smitsomme fjerkræsygdomme, og at fødevarer sikkerheden er høj. Formålet med projektet er at forebygge og bekæmpe sygdomme på det fjerkræveterinære område samt at forebygge og håndtere både kendte og uforudsete risici, som kan true fødevarer sikkerheden. Projektet består af overvågning, kontrol og veterinært beredskab for en række smitsomme fjerkræsygdomme og zoonoser samt formidling af viden vedrørende disse til interessenter.

Projektet varetager dels kontrol, forebyggelse og videnindsamling i relation til Salmonella, Campylobacter, Aviær Influenza (AI) og andre sygdomme samt udarbejdelse af statistikker vedrørende forekomst af zoonoser og udbrud af smitsomme fjerkræsygdomme. Derudover sikrer projektet fremsendelse af materiale til udtagning og forsendelse af prøver for Salmonella og Campylobacter til alle producenter, samt afholdelse af analyseomkostninger for mistankeprøver udtaget for Infektiøs Bronchitis.

Projektet har i år sikret løbende opgørelser over sygdomsforekomsten i den danske fjerkræbranche. Der udarbejdes løbende oversigter, der offentliggøres i Erhvervsfjerkræsektionens månedsblad. Samtidigt afleveres der hver måned flere forskellige udtræk og statistiske oversigter fra zoonosedatabasen til FVST, DTU, ministerier, etc. I forbindelse med specifikke sygdomsudbrud handles der øjeblikkeligt og sikres servicering af virksomheder og producenter med varetagelse af problemløsning på alle opståede sager som følge af udbruddet. Der sikres ligeledes løbende faglige indspark til ny lovgivning og ændret lovgivning til myndighederne. På baggrund af de input, vi får både fra medlemsvirksomheder og producenter, sikrer vi, at produktionen får den bedst mulige bistand og information for at sikre sygdomsforebyggelsen i slagtefjerkræ.

Salmonella

- **Slagtekyllinger**

Den gode trend fra 2019 fortsætter i 2020. Der er indtil videre kun konstateret smitte i én slagtekyllingeflok. Den er konstateret smittet med *S. Typhimurium*.

I 2019 blev kun 13 slagtekyllingeflokke konstateret smittet. Der var tale om smitte med henholdsvis *S. Typhimurium* og monofasisk *Typhimurium*, *S. Infantis* og *S. Newport*.

- **Centralopdræt**

Der har ikke været konstateret smitte i nogen centralopdrætningsflokke i 2020.

- **Rugeægsproduktionen**

Der har været konstateret smitte i to formeringsflokke i 2020. Flokkene er konstateret smittet med henholdsvis *S. Typhimurium* og *S. Enteritidis*.

Antibiotikaforbruget i fjerkræproduktionen 2019

Nedenstående er en opgørelse over det indrapporterede antibiotikaforbrug for den samlede fjerkræbranche 2012-2019, opgjort via indberetninger fra dyrlæger til VET-STAT.

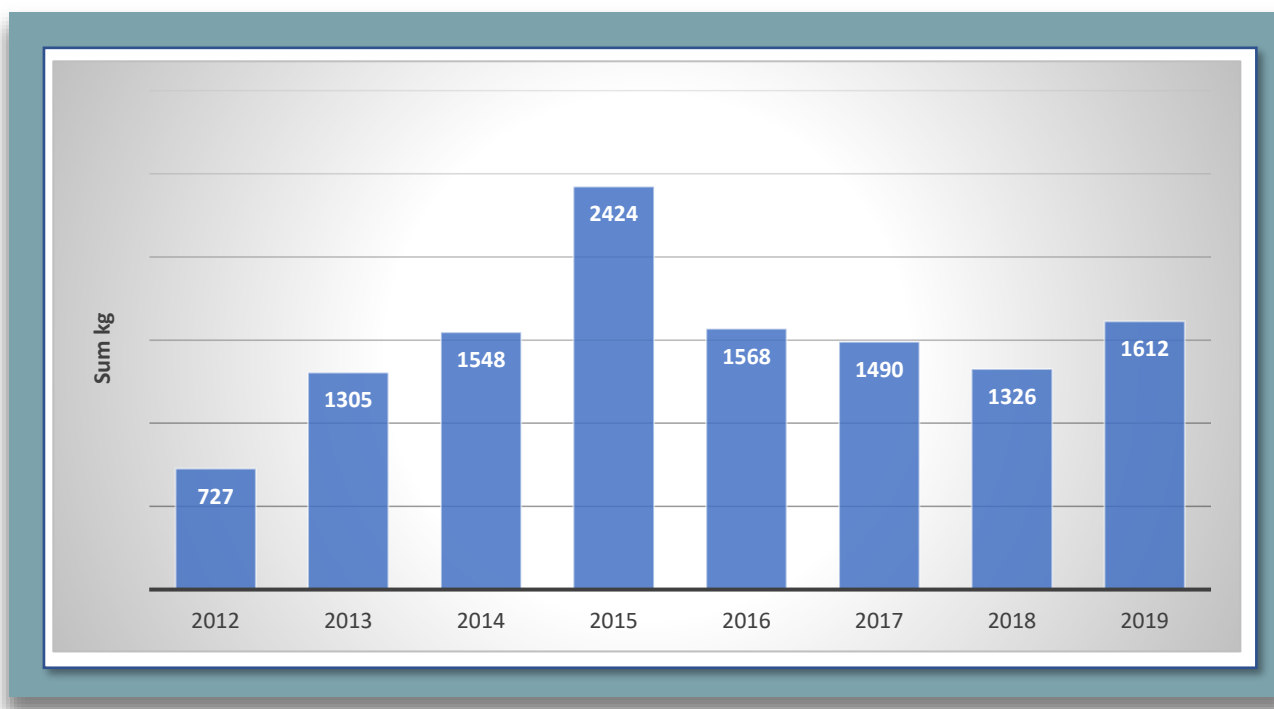
I 2019 er der konstateret en stigning i anvendelsen af antibiotika til den danske fjerkræproduktion. Stigningen skyldes sandsynligvis et højere sygdomspres i fjerkræproduktion i 2019. Det afspejler sig også i et stigende antal ordinationer. Stigningen i antibiotikaforbruget er sket for stort set alle dyrearter inden for fjerkræproduktionen.

Dette notat er udarbejdet efter, at samtlige CHR-numre, der er ordineret antibiotika til i VET-STAT, er blevet slået op i både CHR-registeret og i Fødevarestyrelsens Zoonosedatabase. Dyreart er tjekket og om nødvendigt rettet, hvis den oprindelige registrering i VET-STAT ikke var korrekt.

Det angivne forbrug er vist i antal aktive kg, hvilket i det nedenstående betyder det totale kg rent antibiotika, der er udskrevet til denne produktionsform.

Det samlede forbrug af antibiotika

Fra 2016 frem til 2018 blev der set et fald i anvendelsen af antibiotika til fjerkræproduktionen. Desværre er denne udvikling vendt lidt i 2019. Der er dog fortsat tale om et meget lavt samlet forbrug af antibiotika i fjerkræsektoren.

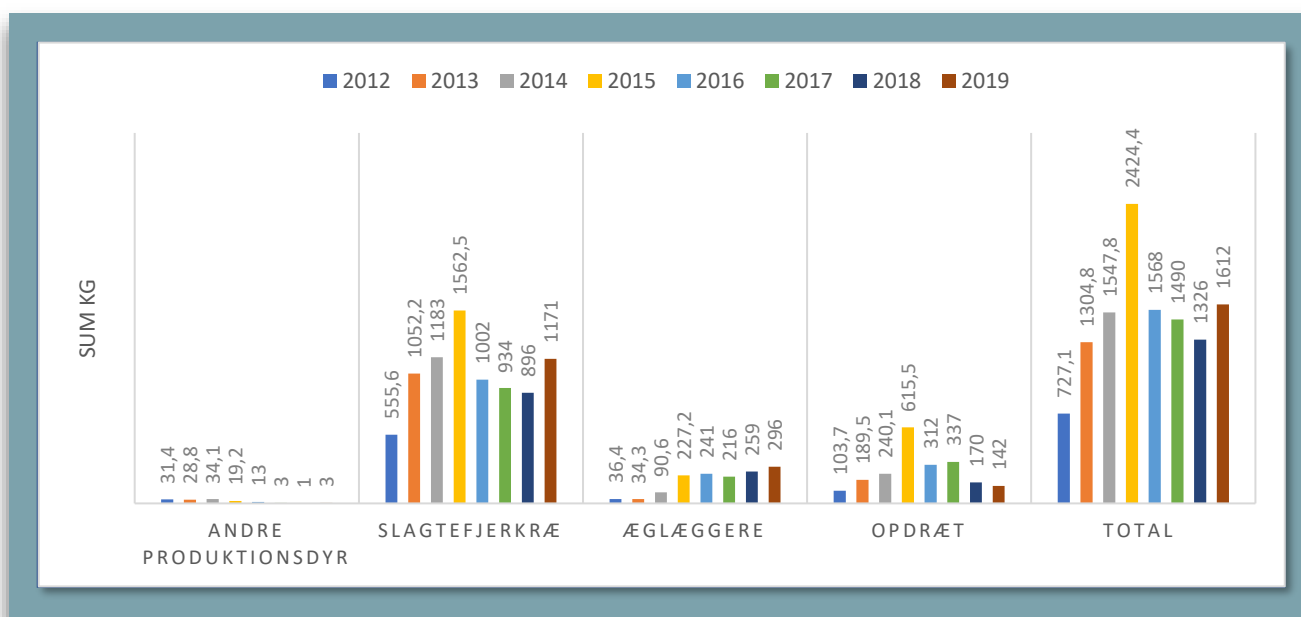
Det samlede forbrug af antibiotika for alt fjerkræ 2012 – 2019

Registreringer af antibiotikaforbruget i VET-STAT

Når dyrlæger ordinerer medicin, skal det registreres i VET-STAT. I VET-STAT er det kun muligt at registrere ordineret antibiotika på følgende dyregrupper inden for fjerkræ

- Slagtefjerkræ
- Æglæggere
- Opdræt
- Andre produktionsdyr (dette kan være alt)

Det er ikke muligt for dyrlægen at registrere, om ordinationen er til formeringsdyr, primærdyr, fasaner, kalkuner eller andet. Man kan kun vælge én af ovenstående grupper. Mange af registreringerne i VET-STAT bliver dermed upræcise eller direkte fejlagtige. I figuren herunder fremgår resultatet af de registreringer, der er foretaget af dyrlægerne direkte i VET-STAT. I de efterfølgende afsnit i dette notat, er det dog de korrigerede, rigtige angivelser af produktionsform, der indgår.

Registreringer på mulige ordinationsgrupper i VET-STAT

Registreringerne i VET-STAT (opgjort efter de nævnte registreringsmuligheder) viser, at der er sket en stigning i forbruget til registreringsgruppen for æglæggere og slagtefjerkræ fra 2018 til 2019.

For ordinationsgruppen "opdræt" er der sket et fald, mens der er sket en stigning i de øvrige ordinationsgrupper.

Der er i opgørelsen i Figur 2 ikke skelnet mellem de konkrete produktionsarter, hvilket betyder, at æglæggere omfatter både formeringsdyr og konsumægshøner, og opdræt omfatter centralopdræt, opdræt af levekylinger i konsumægsproduktionen og fasanopdræt. Og så skal det igen påpeges, at der er en del fejlregistreringer i denne grupperegistrering forårsaget af forkerte indberetninger. Det kan eksempelvis være slagtekylinger, der er registreret under opdræt.

Antallet af CHR-numre, hvortil der er ordineret antibiotika til fjerkræ

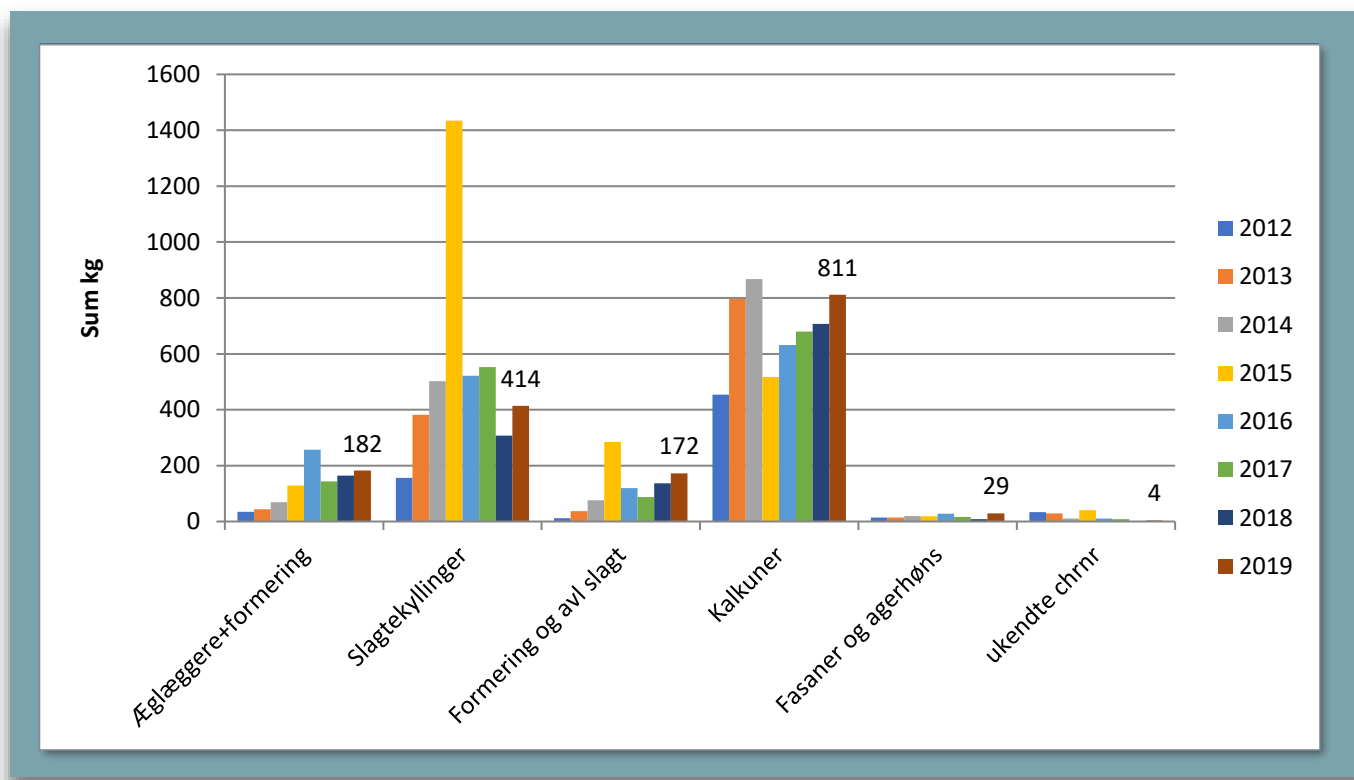
Der er fra 2018 til 2019 sket en stigning i det samlede antal af CHR-numre, hvortil der har været ordineret antibiotika, til fjerkræ. Dog ligger antallet i 2019 fortsat under de niveauer, der var i 2015-2017.

År	Antal behandlinger
2012	109
2013	163
2014	186
2015	285
2016	205
2017	187
2018	137
2019	173

Antibiotikaforbruget efter korrekt dyreart

Alle ordinationer fra årene 2012-2019 er gennemgået enkeltvis og sorteret ud på følgende grupper på baggrund af registreringer af dyreart på den enkelte bedrift i CHR-registeret og i Fødevarestyrelsens Zoonosedatabase:

- Æglæggere til konsumægproduktionen inkl. opdræt og formeringsledet
- Slagtekyllingeproduktionen
- Centralopdræt og formeringsdyr til slagtekyllingeproduktionen
- Kalkuner
- Fasaner, agerhøns og øvrigt vildt
- Ikke registrerede CHR-nr. Herunder hobbyhønsehold og ukendte CHR-nr.

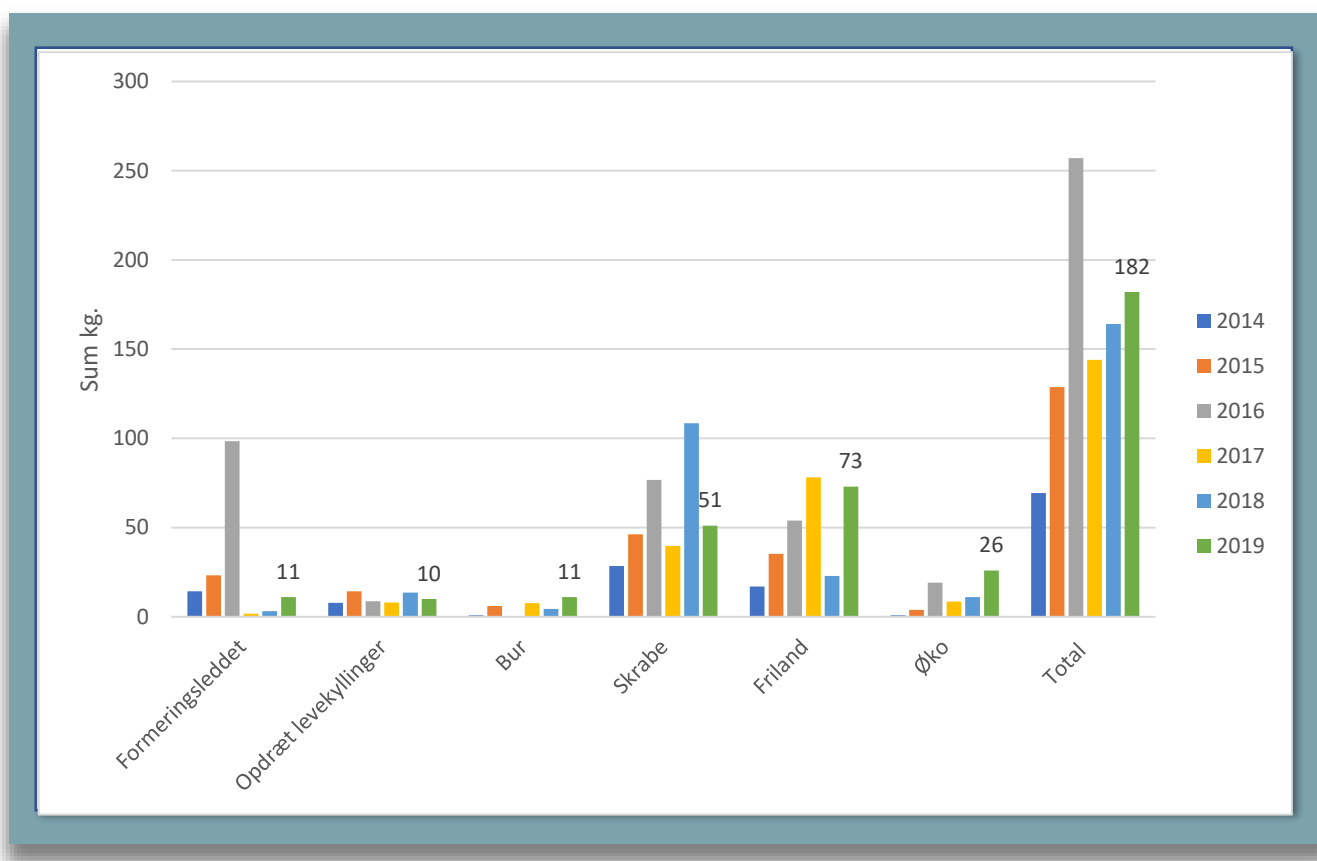
Antibiotikaforbrug med korrekt dyreart

Ægproduktionen (æglæggere, opdræt og formeringsled)

Der ses en samlet stigning i antibiotikaforbruget i denne gruppe på godt 10% fra 2018 til 2019, hvor forbruget var 182 kg aktivt antibiotika.

I 2019 blev der ordineret antibiotika 27 gange, hvilket er to gange mindre end i 2018. Igen i 2019, står ganske få produktionssteder for en meget stor andel af det samlede forbrug. En enkeltstående ordination i 2019 står for 25% af den samlede tildeling, og de fire største ordinationer står for næsten 50 % af det samlede forbrug. Dette skyldes ikke mindst variationen af størrelsen på bedrifterne.

Hvor de store ordinationer i 2018 kun sås i skrabeægproduktionen, er de fire største ordinationer i 2019 fordelt mellem to frilandsproduktioner og 2 skrabeægproduktioner.

Fordelingen af anvendt antibiotika på de forskellige produktionsformer og formeringsleddet i ægproduktionen

Der er tale om stigninger i anvendelsen af antibiotika i 2019 i formeringsleddet, burægproduktionen, frilandsproduktionen og den økologiske produktion. Der er tale om fald i anvendelsen af antibiotika i opdrætningsproduktionen og i skrabeægproduktionen. Overordnet set er der dog tale om ganske små stigninger.

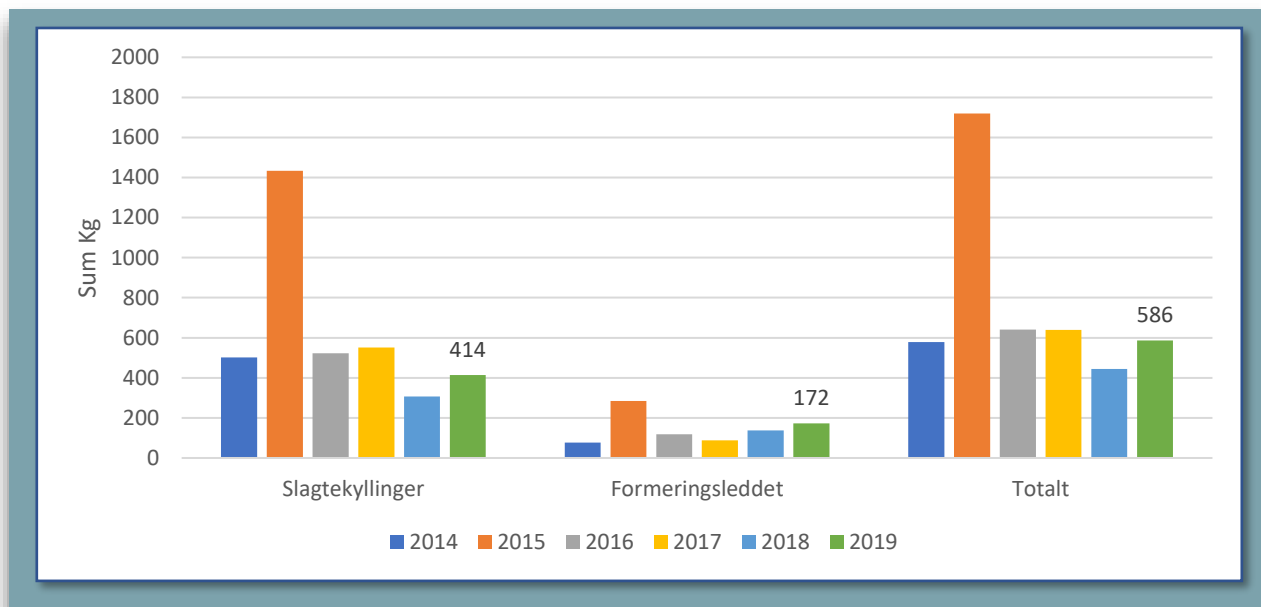
Den største stigning ses i frilandsproduktionen, og det skyldes primært en enkelt meget stor ordination til en stor flok.

Slagtekyllingeproduktionen (primærproduktion og formeringsled)

For slagtekyllingesektoren er mængden af ordineret antibiotika steget i 2019 til primærproduktionen, mens der kun er set en mindre stigning i formeringsleddet.

Der blev til slagtekyllingeproduktionen ordineret antibiotika 48 gange, hvilket er en gang mindre end i 2018. Som i ægsektoren afspejler dette et billede af, at der ikke er foretaget ret mange flere ordinationer, men mængden udskrevet har været en anelse større. Dette kan blandt andet skyldes alderen på dyrene ved sygdomstidspunktet.

Det lave antal ordinationer, der er fastholdt til slagtekyllingeproduktionen i 2019, bevidner dog fortsat om den lave sygdomsforekomst, der generelt ses i denne produktion.

Det samlede forbrug af antibiotika i slagtefjerkræproduktionen

Der ses en mindre stigning i den samlede mængde af anvendt antibiotika i formeringsleddet i 2019.

I 2018 blev der ordineret antibiotika 21 gange i formeringsleddet, mens der i 2019 var 26 ordinationer. En enkelt ordination står for 23% af den samlede tildeling. Seks af ordinationerne står for ca. 5 % af det samlede antibiotikaforbrug. Forbruget i formeringsleddet til den danske slagtekyllingeproduktion er fortsat lavt repræsenteret ved ca. 60% af det samlede forbrug til formeringsleddet.

Kalkuner

For kalkuner var forbruget i 2019 på 811 kg. Dette er svarende til en stigning på ca. 13% i forhold til 2018. Forbruget til kalkuner står for 50% af det samlede forbrug til hele fjerkræproduktionen. Det er vigtigt at understrege, at denne produktion indeholder dyr af en helt anden størrelse og vægt.

Fasaner og agerhøns

For fasaner og agerhøns er der tale om en forholdsvis stor stigning fra 2018 til 2019, men med udgangspunkt i et meget lavt forbrug. I alt er der i vildtfuglekategorien anvendt 29 kg i 2019, hvor forbruget i 2018 kun var på 9 kg.

Yderligere information om ovenstående aktiviteter:

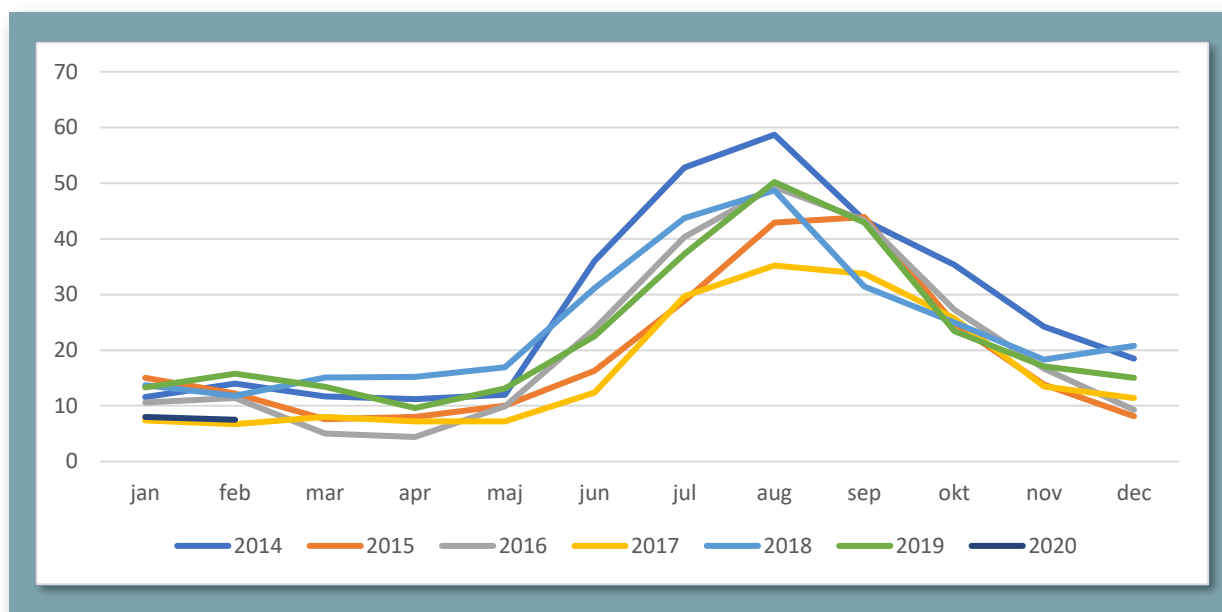
Mie Nielsen Blom

T +45 3339 4447 | M +45 2334 6566 | E mnb@lf.dk

Campylobacterhandlingsplan

'Handlingsplan for campylobacter i slagtekyllinger, fødevarer og det omgivende miljø 2018 – 2021' startede i januar i 2018. Landbrug & Fødevarer deltager i såvel styre- som arbejdsgruppe. Planen har en række indsatsområder, både inden for slagtekyllingeproduktionen, men også med at se på andre smitekilder og smitteveje. I planens løbetid skal der således blandt andet ses på, om det er muligt at optimere mulighederne for at vurdere handlingsplanens effekt. Her skal ses på både data fra humane campylobacter-tilfælde og på, om der kan skelnes bedre mellem forskellige kilder. Endvidere er der fokus på, om det vil være muligt at nedbringe campylobacterforekomsten i udegående slagtekyllinger, fortsat fokus på slagtehygiejnen også på mellemstore og små slagterier, og endelig skal betydningen af andre kilder undersøges. Fødevarestyrelsen står for forbrugeroplysning så som grill-kampagne og en kampagne med råd om mad, når man rejser.

I regi af handlingsplanen følges forekomsten af campylobacter i flokkene af slagtekyllinger, se grafen.

Den procentvise forekomst af campylobacter-positive flokke af slagtekyllinger. Februar 2020 er uafsluttet.

I sommeren 2019 gjorde myndighederne opmærksom på, at de havde konstateret flere udbrud med Campylobacter, som kunne relateres til kyllingekød fra de danske slagterier. Der har siden været gjort en stor indsats for at stoppe udbruddene såvel i primærproduktionen som på slagterierne. Der har desværre fortsat været enkelte humane tilfælde i 2020.

Yderligere information:

Lene Lund Lindegaard

T +45 3339 4322 | M +45 5190 1597 | E lls@lf.dk

Fødevarer- og veterinære Forhold

Formål med projektet

Projektet indeholder faglig-tekniske aktiviteter til støtte for branchen samt overvågning og formidling af veterinære og fødevarerikkerhedsmæssige krav og regler - nationale såvel som fra relevante tredjelandsmarkeder. Projektet er baseret på en mangeårig indsats og har betydning for kvaliteten af og tilliden til branchens produkter og dermed sektorens mulighed for afsætning i EU såvel som til en lang række tredjelandsmarkeder.

Projektet sikrer, at fjerkræbranchens slagterier opdateres med hensyn til lovgivningskrav vedr. fødevarerikkerhed, hygiejne, biocider, mærkning, fødevarerikontaktmaterialer m.v.

Desuden sikrer projektet besvarelse af spørgeskemaer, forberedelse, koordinering, deltagelse samt opfølgning i forbindelse med myndighedsinspektioner fra tredjeland og SANTE-F.

Projektets resultater formidles ad hoc, for eksempel via nyhedsbreve, temadage, netværksmøder m.v.

Japans "The third free countries list"

På de japanske myndigheders hjemmeside ligger en liste over lande, regioner eller zoner (Third free countries), som Japan anser som fri for højpatogen og lavpatogen aviær influenza og godkendt til at eksportere fjerkræ og fjerkrækød m.v. til landet. Link til MAFF's side:

<http://www.maff.go.jp/aqs/english/news/third-free.html>

Landbrug & Fødevarer går jævnligt ind på "The third free countries list" for at se, om der er kommet ændringer, og vi beskriver ændringerne kort på dette link:

<https://lf.dk/viden-om/foedevareproduktion/japans-the-third-free-countries-list>

Fra 3. december 2019 til og med 11. marts 2020 har der været følgende ændringer (alfabetisk rækkefølge):

- Bulgarien er blevet gennemstreget
- Danmark er blevet gennemstreget (31. januar 2020)
- Polen er blevet gennemstreget
- Storbritannien er blevet gennemstreget
- Tyskland er blevet regionaliseret
- Ukraine er blevet regionaliseret
- Ungarn er blevet regionaliseret

Oversigt over eksportrestriktioner

På Fødevarestyrelsens hjemmeside om eksportrestriktioner ligger "Liste over aktuelle eksportrestriktioner" på dette link:

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Eksportrestriktioner.aspx>

Landbrug & Fødevarer går jævnligt ind på oversigten for at se, om der er kommet ændringer, og vi beskriver ændringerne kort på dette link:

<http://www.lf.dk/viden-om/foedevareproduktion/oversigt-over-eksportrestriktioner>

Fra 3. december 2019 til og med 11. marts 2020 har der været nedenstående ændringer i relation til fjerkræ og fjerkrækød:

- **Ukraine**

har fra 16. januar 2020 ikke længere forbud mod levende fjerkræ, fjerkrækød og produkter heraf, råvarer produceret fra fjerkræ fra Hovedstadsregionen.

- **Singapore**

har indført forbud mod fugle og fjerkræ, samt fjerkrækød og fjerkræprodukter, herunder ægprodukter.

Forbuddet trådte i kraft 29. januar 2020.

Undtagelser:

Restriktionen dækker en 1 km radius fra berørte besætninger i Aalborg Kommune.

Restriktionen omfatter ikke varmebehandlede produkter såfremt varmebehandling overholder OIE's retningslinjer for inaktivering af AI virus.

- **Hong Kong**

har indført forbud mod levende fjerkræ og fugle, fjerkrækød og -produkter, inkl. ægprodukter som stammer fra, eller er produceret i Aalborg Kommune.

Forbuddet trådte i kraft 4. februar 2020.

Produkter fremstillet fra d. 30. januar 2020 og frem, forventes ikke accepteret i Hong Kong.

- **Japan**

har indført forbud mod alle fjerkræprodukter fra Danmark.

Forbuddet trådte i kraft 31. januar 2020.

Undtagelser:

Dun og fjer fra fjerkræ er undtaget.

- **Malaysia**

har indført forbud mod daggamle kyllinger, daggamle ællinger, rugeæg og fjerkrækød fra Danmark.

Forbuddet trådte i kraft 30. januar 2020.

- **Rusland**

har indført forbud mod import til, og transit gennem Rusland af levende fugle og fjerkræ, samt rugeæg, fra Aalborg Kommune.

Forbuddet trådte i kraft 5. februar 2020.

Undtagelser:

Eksport kan kun finde sted ved angivelse af at oprindelsen ikke er Aalborg Kommune.

Forholdsregler fremgår af certifikatsiderne for de berørte produkter.

Dialogforum for kontrol

Fødevarestyrelsen holdt møde i "Dialogforum for kontrol", 2. marts 2020. På mødet deltager brancheorganisationer for både detail- og engrosbrancher. Kort kan det oplyses at:

Fødevarestyrelsen synes, at de er kommet godt fra start med de nye kontrolregler. Alle tilsynsførende har fået én dags undervisning.

Mindre virksomheder kan ofte ikke se sig selv i teksten på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Fødevarestyrelsen arbejder på ny tekst til hjemmesiden, der skal gøre det lettere for personer der gerne vil starte små fødevarer virksomheder, at få et overblik over, hvad der skal til, FØR de beslutter sig for at starte.

Muligvis kommer der en ændring af mikrobiologiforordningens Fødevarekategori 1.2 om andre spiseklare fødevarer, der understøtter vækst af *Listeria monocytogenes*. I øjeblikket er der ikke et egentligt kriterie i perioden fra fødevareren forlader den producerende virksomhed og til den sælges. En arbejdsgruppe i EU vil muligvis foreslå en ændring, så kravet også gælder i detailledet, og det vil være en lille stramning i forhold til nuværende praksis i Danmark.

Coronavirus (COVID-19) smitter ikke gennem mad, men via dråber fra host og nys fra smittede personer. Generelt kan det siges, at Coronavirus ikke inaktiveres af frysning og overlever på overflader nogle dage ved køletemperaturer. Ved temperaturer over 20 °C forgår de hurtigere og inaktiveres ved varmebehandling (70 – 75 °C i 2 minutter eller tilsvarende).

Med hensyn til gennemførte kontrolkampagner blev der henvist til Fødevarestyrelsens hjemmeside

- Mærkning menukort

https://www.foedevarestyrelsen.dk/Kontrol/Kontrolkampagner/Kontrolkampagner_2019/Sider/Mærkningskampagne---menukort.aspx

- Beskyttede betegnelser:

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Leksikon/Sider/Kontrol-med-beskyttede-betegnelser.aspx>

- Kontrol af ernærings- og sundhedsanprisninger på dagligvarer. Kampagnens resultater offentliggøres senest den 31/3 2020 på fvst.dk
- Det er en del af fødevarerforliget, at Smileyordningen skal evalueres. Der arbejdes på en forenkling. Elite-smilyen og den lidt-smilende smiley udgår, så der kun er 3 smileyer.
- Brexit: Handel mellem EU og Storbritannien fortsætter som hidtil indtil udgangen af 2020. Forhandling af udtrædelsesaftale begyndte 2. marts 2020. Der er mulighed for hård Brexit 1/1-2021.
- Fluorstoffer i pap og papir: Nationalt forbud mod fluorstoffer i pap og papir træder i kraft 1/7-2020. Bekendtgørelsen kommer først samme dag, da der udsendes bekendtgørelser 1/1 og 1/7. Der er lavet notifikation.

Yderligere information angående ovenstående 3 aktiviteter:

Lisbeth Højrup

T +45 3339 4425 | M +45 5167 1525 | E lih@lf.dk

Siden sidste nyhedsbrev har der været udkommet to udgaver af Lovgivnings-Nyt i hhv. ultimo december 2019 og januar 2020. Af relevante emner kan nævnes:

Autorisation og registrering - ny bekendtgørelse

Fødevarestyrelsen har udsendt Bekendtgørelse om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder m.v., nr. 1352 af 10. december 2019.

I forhold til den tidligere bekendtgørelse er der ændret i:

- § 15, så bekendtgørelsen omfatter autorisation og registrering af flere virksomhedstyper, der ønsker at anvende dyrevelfærdsmærket, end hidtil. Det betyder bl.a., at mejerier og andre virksomheder, der fremstiller mejeriprodukter, er omfattet af bestemmelserne om registrering eller autorisation.
- § 27 der henvises nu til kontrolforordningen 2017/625

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2020, og samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 1404 af 29. november 2018 med samme navn.

Kontrolkampagner 2020

Fødevarestyrelsen har på deres hjemmeside lagt oversigt over kontrolkampagner i 2020.

Af relevante på fødevarerområdet kan nævnes:

- Økologirapporten – et aktivt redskab (marts – september)
- Krydskontrol af fødevarer kontaktmaterialer i engros (august – december)
- Mærkning og anvendelse af biocidholdige produkter i fødevarer virksomheder og mælkeleverende besætninger (januar – august)
- Allergenmærkning (februar – august)
- Hygiejnisk kvalitet af hakket kød (august - november)
- Rengøring før opstart af produktion i engros (august – november)
- Færre syge af fødevarer borne virus (februar - juli)

Flere oplysninger om alle kampagner kan findes på FVST's hjemmeside:

https://www.foedevarestyrelsen.dk/Kontrol/Kontrolkampagner/Kontrolkampagner_2020/Sider/default.aspx

Hjemmesiden vil løbende blive opdateret i forbindelse med, at kampagnerne igangsættes.

Vejledning om kontrolindsatser på fødevarerområdet (kontrolindsatsvejledningen)

Fødevarestyrelsen har udsendt Vejledning om kontrolindsatser på fødevarerområdet, dateret 20. december 2019 og gældende fra 1. januar 2020. Vejledningen erstatter den tidligere kontrolfrekvensvejledning, fødevarerområdet 2019. Vejledningen kan findes på FVST hjemmeside:

<https://www.foedevarestyrelsen.dk/Kontrol/FodevarerVirksomheder/kontrolfrekvens/Sider/Vejledning-om-kontrolindsatser.aspx>

Vejledningen beskriver kontrolkonceptet på fødevarerområdet, der består af syv kontrolindsatser fordelt på tre kontrolkategorier. De tre kontrolkategorier er: Basiskontrol, dybdegående kontrol og opfølgende kontrol.

Retningslinjer for kontrolplanlægning på slagterier og i kød engros kontrolobjekter er beskrevet i bilag 1.

I Lovgivnings-Nyt nr. 8, 2019 beskrev vi, hvordan bekendtgørelse om fødevarekontrol og offentliggørelse af kontrolresultater var ændret således, at virksomheder, som får anmærkning for overtrædelse af fødevarelovgivningen, fremover vil modtage to ekstra opfølgende kontrolbesøg. Dette er yderligere beskrevet i kapitel 9 i vejledningen "Opfølgende kontrol efter anmærkning". Her fremgår det at:

For slagterier og kød engros kontrolobjekter med mere end 12 årlige kontroller gælder følgende praksis:

Anmærkninger, der er givet ved daglig/hyppig kontrol, følges op ved en kommende daglig/hyppig kontrol. Hvis der gives anmærkninger ved en frekvensbaseret basiskontrol (ordinær kontrol) i kontrolobjektet, vil det medføre to opfølgende kontroller.

For andre virksomheder med ikke daglig /hyppig kontrol vil det første opfølgende kontrolbesøg være en målrettet kontrol med det formål at kontrollere den eller de overtrædelser, som førte til anmærkningen. Det andet opfølgende kontrolbesøg er en standardkontrol.

Lovgivnings-Nyt dækker udvalgte områder af lovgivningen, som skal overholdes ved produktion af kød og kødprodukter. Hovedfokus i nyhedsbrevet ligger på hygiejne, mærkning og sammensætning af kød og kødprodukter og berører f.eks. ikke arbejdsmiljølovgivning, lovgivning rettet mod primær produktion eller lovgivning som omhandler indtransport og aflivning. Det tilstræbes at omtale relevant lovgivning indenfor emneområdet, men nyhedsbrevet giver ikke sikkerhed for, at alt ny lovgivning omtales. Lovgivnings-Nyt indeholder også et afsnit omkring "Mulige nye lovinitiativer".

Herudover gøres opmærksom på, at det altid vil være den i Retsinformation eller EUR-Lex gældende udgave af specifik lovgivning som er gyldig uanset, hvad der måtte være anført i f.eks. ældre udgaver af "Lovgivnings-Nyt".

World Food Safety Day

Mandag d. 8. juni 2020 markerer Landbrug & Fødevarer "World Food Safety Day" med et arrangement på Axelborg med titlen "Egenkontrol og offentlig kontrol – erfaringer og muligheder med digitalisering". Yderligere oplysninger vil fremgå af Landbrug & Fødevarers hjemmeside når vi nærmer os.

FN besluttede tilbage i 2018, at udpege 7. juni til at være "World Food Safety Day" hvilket i 2019 betød, at WHO / FAO markerede den første "World Food Safety Day". Landbrug & Fødevarer havde også et arrangement i den anledning.

Hos Landbrug & Fødevarer vil vi gerne tilslutte os vigtigheden af at have fokus på fødevarer sikkerhed. Fremover vil vi derfor markere dagen med et arrangement, hvor vi sammen med fødevarebranchen sætter fokus på fødevarer sikkerhed og nye tendenser. Dette gøres hvert år i forbindelse med "World Food Safety Day" d. 7. juni. Da d. 7. juni i år falder på en søndag, har vi besluttet at flytte markeringen til efterfølgende mandag.

Sæt derfor kryds i kalenderen mandag d. 8. juni og glæd dig til en spændende faglig dag.

Yderligere information om ovenstående 2 aktiviteter:

Maj-Britt Albrechtsen

T +45 3339 4478 | M +45 3083 1065 | E mpa@lf.dk

Kontrol 2030 – fremtidens kontrol

Dansk Kød, det fælles samarbejdsfora for fjerkrækød, oksekød og grisekød, arbejder på at opstille nye udviklingsmål for kontrollen på virksomhederne – herunder både egenkontrollen og den offentlige kontrol. Målene tager udgangspunkt i en fælles strategi på tværs af sektorer – strategien hedder "Kontrol 2030". Visionen er, at kontrollen i 2030 ved produktion af kød og afledte produkter, er tidssvarende, tilstrækkelig og ressourceeffektiv. Dette betyder bl.a. bæredygtige produktionsformer og optimal udnyttelse af produktions- og forsyningskæder, herunder reduktion af madspild og affald.

Forudsætningerne for den nye strategi er, at kontrollen:

- fortsat sikrer, at fødevarer sikkerheden, dyresundheden og dyrevelfærden opretholdes på et tilstrækkeligt niveau i Danmark
- bliver billigere eller skaber mere værdi
- opretholder og udvider markedsadgangen i tredjelande

Fundamentet for strategien er et tæt samarbejde mellem L&F, virksomheder og myndighederne - et fælles ansvar for fælles løsninger.

I arbejdet vil der være særligt fokus på, hvordan digitale løsninger kan understøtte kontrollen, så denne samlet set bliver smartere. Udviklingsopgaverne forventes desuden indenfor områderne:

- generiske risikomodeller (fx vedr. reststoffer, genanvendes af vand mv.)
- råvarekontrol (fx i en 'fra jord til bord' betragtning)
- kontrolværktøjer (fx en mere automatisk styret udpegnings af kontrolparameter, øget ensartethed i kontrollen)

På nuværende tidspunkt er rammen for arbejdet defineret, og flere konkrete opgaver er ved at tage form. Det er selvsagt ikke muligt, på nuværende tidspunkt at udpege alle tænkelige udviklingsopgaver i relation til kontrol. Dertil går særligt den digitale udvikling for stærkt. Kort sagt kan det, der synes 'smart' i 2020, være passé i 2027, da helt ny teknologi har muliggjort, at en konkret problemstilling løses helt anderledes og mere 'smart'. Derfor er det meget vigtigt, at der er indbygget en høj grad af dynamik i processen og samarbejdet, så gamle ideer kan glide ud og nye kontinuerligt kan komme til.

L&F driver arbejdet og samarbejdet over mod virksomhederne, og vi vil løbende have dialog og samles om de konkrete opgaver. Med relevante mellemrum forventer vi at lave en fælles samling, hvor vi laver status over det samlede projekt og idégenerere i forhold til eventuelle nye tiltag. Ligeledes vil Dansk Kød også løbende blive orienteret om projektet som helhed såvel som relevante konkrete indsatser.

Arbejdet pågår frem mod 2030.

Nyt fra AVEC

På dansk initiativ deltog også AVEC-sekretariatet i starten af februar i et møde med kommissionen (DG Agri) vedrørende revision af handelsnormerne. Kommissionen anerkendte behovet for at opdatere handelsnormerne bl.a. indenfor udskæringer, foie gras, vandindhold, mm. Det forventes at den eksterne evaluering af handelsnormerne er afsluttet og publiceret ultimo marts 2020, medmindre COVID-19 udsætter denne offentliggørelse.

Den eksterne evaluering vil indgå i Kommissionens vurdering af nødvendige tiltag i revisionen af handelsnormerne. Der er ikke nogen fastlagt deadline for den endelige revision af handelsnormerne endnu, men det må forventes, at Kommissionen fremlægger et første udkast til revision af handelsnormerne i det tidlige efterår.

Udover handelsnormerne arbejdes der i AVEC også på at få fremhævet de bæredygtige og klimavenlige egenskaber for europæisk fjerkrækød. Dette bl.a. i forbindelse med Den europæiske grønne pagt (Green Deal og Farm to Fork). Herunder kan der nævnes at europæisk fjerkrækød og æg er blandt de animalske produkter, som udleder den lavest mængde CO2 per kg protein, har det laveste forbrug af foder per kg protein og har et højt indhold af protein og lavt indhold af kcal sammenlignet med f.eks. nødder, bønner og ærter.

Yderligere information om ovenstående 2 aktiviteter:

Stephanie H. Mahrt

T +45 3339 4005 | M +45 6010 1491 | E sthm@lf.dk

Formål med projektet

Dyrevelfærd i slagtefjerkræproduktionen er til stadighed i fokus både i branchen og i samfundet. Projektet har til formål at indsamle viden om dyrevelfærd hos slagtefjerkræ og videregive denne information for derigennem at lette implementering af nye tiltag og lovgivning samt at følge op på dyrevelfærdsmæssige forhold, således at slagtefjerkræproduktionen kan udvikles og samtidig tilgodese forholdene vedrørende dyrenes velfærd.

Projektet handler overordnet om at indhente viden og vejlede primærproduktionen og branchen i forhold, der vedrører dyrevelfærd samt at informere borgere og samfund om dyrevelfærd og generelle produktionsforhold hos slagtefjerkræ.

Historisk udvikling i trædepudesvidninger

Slagtekyllingeproducenternes store indsats for at nedbringe forekomsten af trædepudesvidninger bærer frugt. Dette ses tydeligt, når vi tager et historisk tilbageblik på registreringerne.

Som et led i veterinærkontrollen på slagteriet udtages i alt 100 fødder fra hver flok. Fødderne vurderes for trædepudesvidninger og inddeles i tre bedømmelseskategorier:

- ingen svidninger (kaldes her 0)
- mindre alvorlige svidninger (1)
- alvorlige svidninger (2)

En bedømmelse 0 giver 0 point, bedømmelse 1 giver 0,5 point og bedømmelse 2 giver 2 point. Summen af disse point udgør flokkens trædepudescore. Er denne 40 eller herunder, foretages der ikke yderligere, er den mellem 40 og 80 skal producenten rette op på utilstrækkelige forhold, og ved gentagelse eller ved en score over 80, bliver Fødevarestyrelsen underrettet (BEK nr. 1047 af 13/08/2018). Resultaterne for trædepudevurderingerne indberettes i henholdsvis KIK, ACQP og i e-kontrollen, hvor det hele også samles op til sidst, og det er på baggrund af disse tal, at følgende statistik er beregnet.

Trædepudesvidninger har tidligere været en dyrevelfærdsmæssig udfordring i slagtekyllingeproduktionen. Branchen, og i høj grad slagtekyllingeproducenterne, har gjort og gør til stadighed en stor indsats for at nedbringe forekomsten af trædepudesvidninger. Opgørelsen her har til formål at gøre status over resultaterne fra de sidste 10 år.

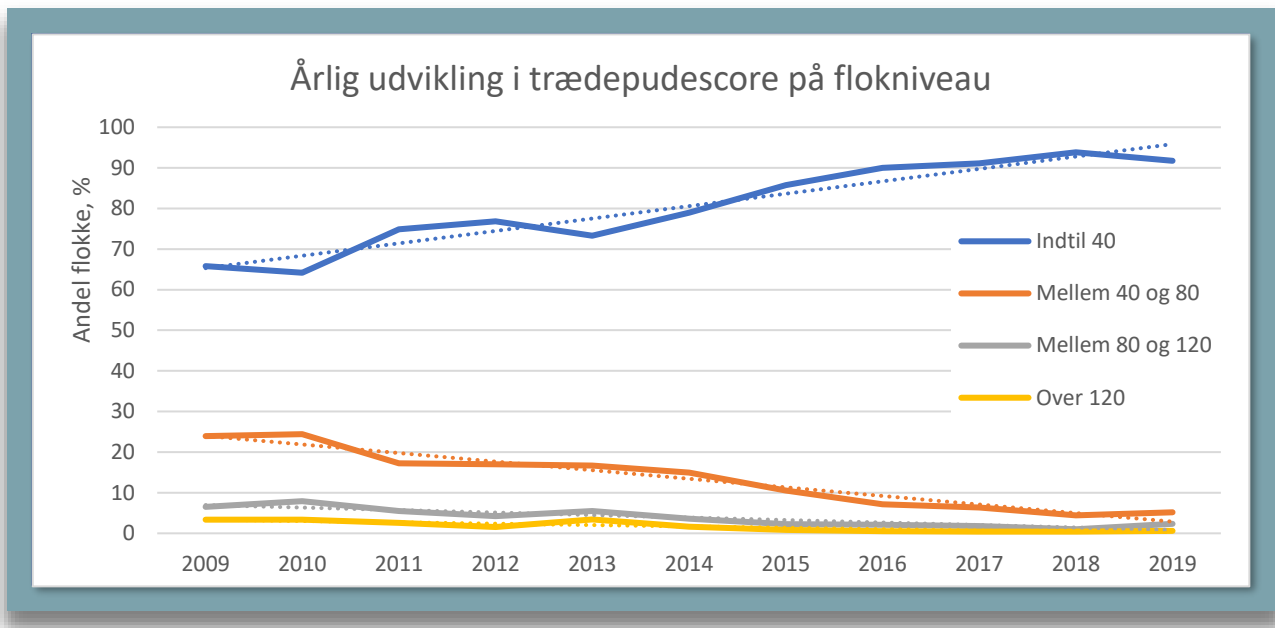
Bedømmelse på flokniveau

Flokkene opdeles i fire kategorier efter antallet af point: indtil 40 (40 inkl.), mellem 40 og 80, mellem 80 og 120 og over 120.

Nedenstående figur viser den procentvise andel flokke med trædepudescore inden for de fire scoringskategorier fra februar 2009 til december 2019. Her ses det, hvordan der har været en nærmest lineær stigning i andelen af flokke i den lavest mulige kategori (trædepudescore under 40) i perioden. Den gennemsnitlige stigning i denne kategori har været på ca. 2,3 procentpoint om året siden 2009. Tilsvarende er andelen af flokke inden for alle tre kategorier med højere trædepudescore faldet i perioden.

Sammenligner man år 2009 med år 2019 ses det, at andelen af flokke med en trædepudescore under 40, er gået fra 66% til 92%.

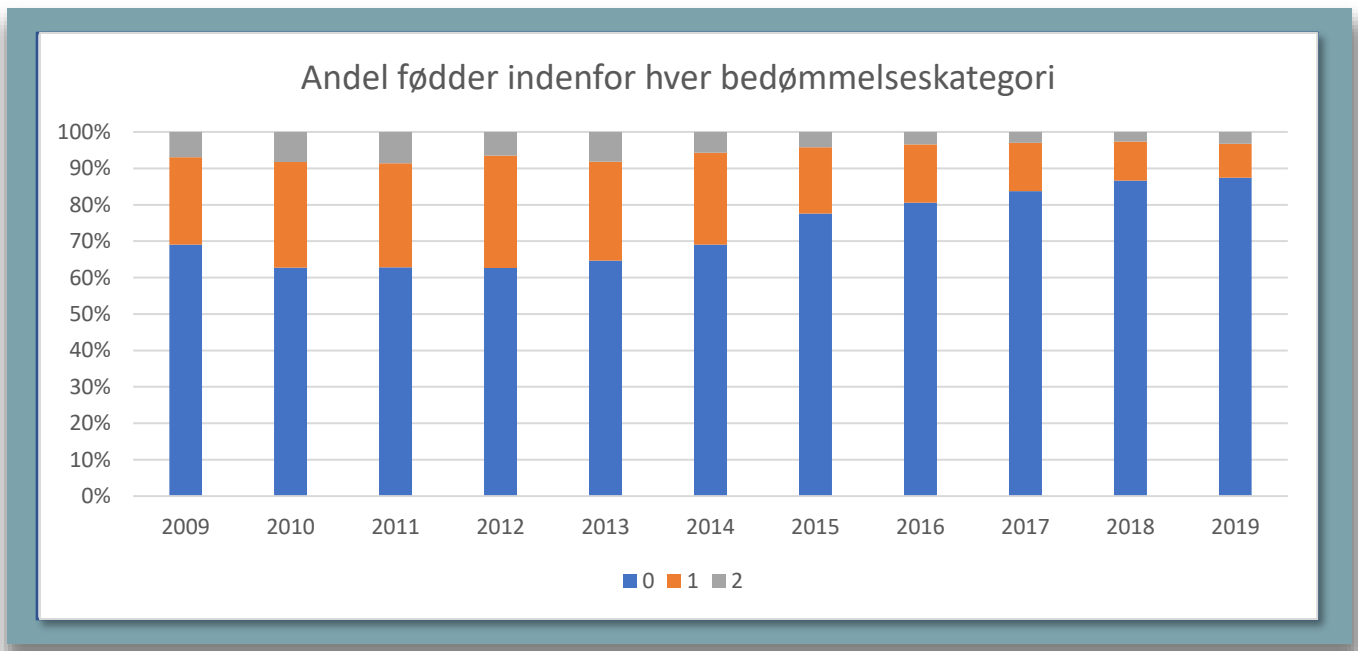
Modsat er andelen af flokke med en trædepudescore mellem 40 og 80 gået fra 24% til 5%, andelen med score 80-120 er gået fra 7% til 2% og andelen med score over 120 er fået fra 3% til 1%.

Den procentvise andel flokke med trædepudescoringer inden for de fire scoringskategorier i e-kontrollen fra år 2009 til 2019

Individuel bedømmelse af trædepuder

Ser man på den individuelle bedømmelse af trædepuder i perioden 2009 til 2019, ses det at andelen af fødder med alvorlige svidninger kun udgør få procentpoint af den samlede gruppe fødder undersøgt på slagterierne, se figuren herunder. Ligeledes er der sket et fald i andelen af fødder med mindre alvorlige svidninger fra omkring 30% til 10% i 2019. Andelen af fødder uden svidninger nærmer sig 90% i 2019.

Den procentvise andel fødder uden svidninger (0), med mindre alvorlige svidning (1) og med alvorlige svidninger (2)

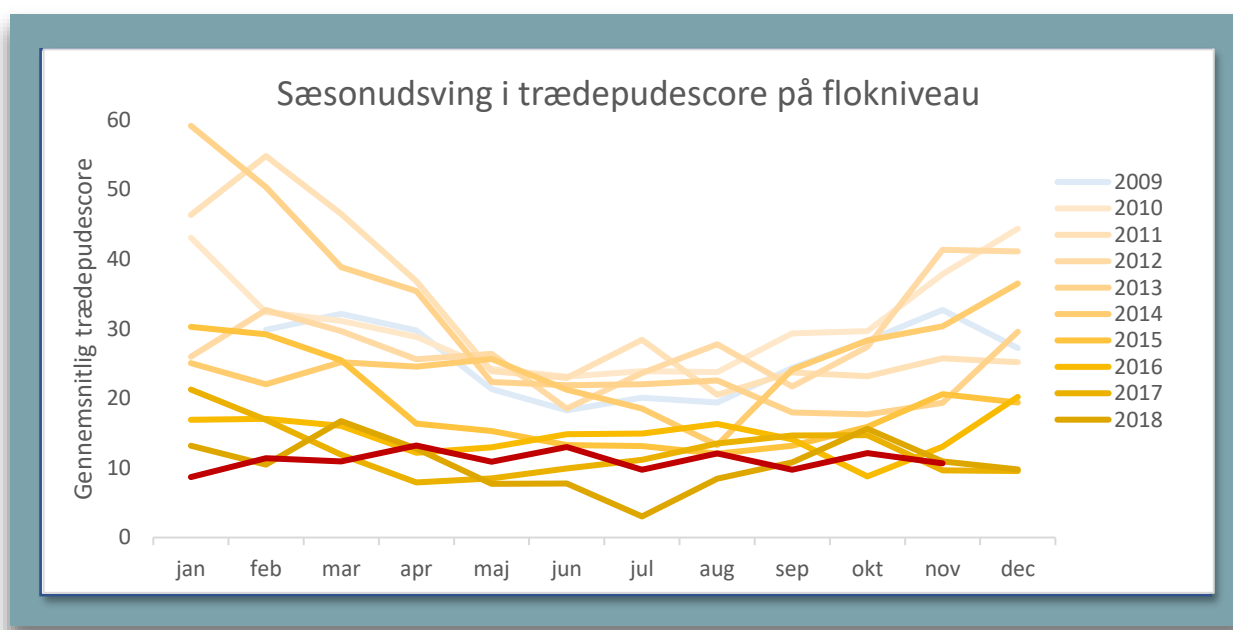
Sæsonudsving i forekomsten af trædepudesvidninger

Den gennemsnitlige trædepudescore for slagtede flokke er opgjort på månedsbasis i årene 2009-2019, se figuren herunder. Opgørelsen viser, at der tidligere har været store udsving i den gennemsnitlige trædepudescore.

Det er tydeligt, at det tidligere har været svært at undgå trædepudesvidninger i vinterhalvåret. Ses der eksempelvis på år 2013, var den gennemsnitlige score på knap 60 point i januar måned, mod knap 20 point i september/oktober måned.

I 2019 sås der ingen sådanne udsving i vinterhalvåret og den højeste trædepudescore blev set i april og juni, begge med en gennemsnitlig score på flokniveau på 13 point.

Generelt ses det, at der har været få til ingen sæsonudsving i den gennemsnitlige trædepudescore, siden 2015, hvorimod disse sæsonudsving har været meget tydelige i årene til og med 2015.

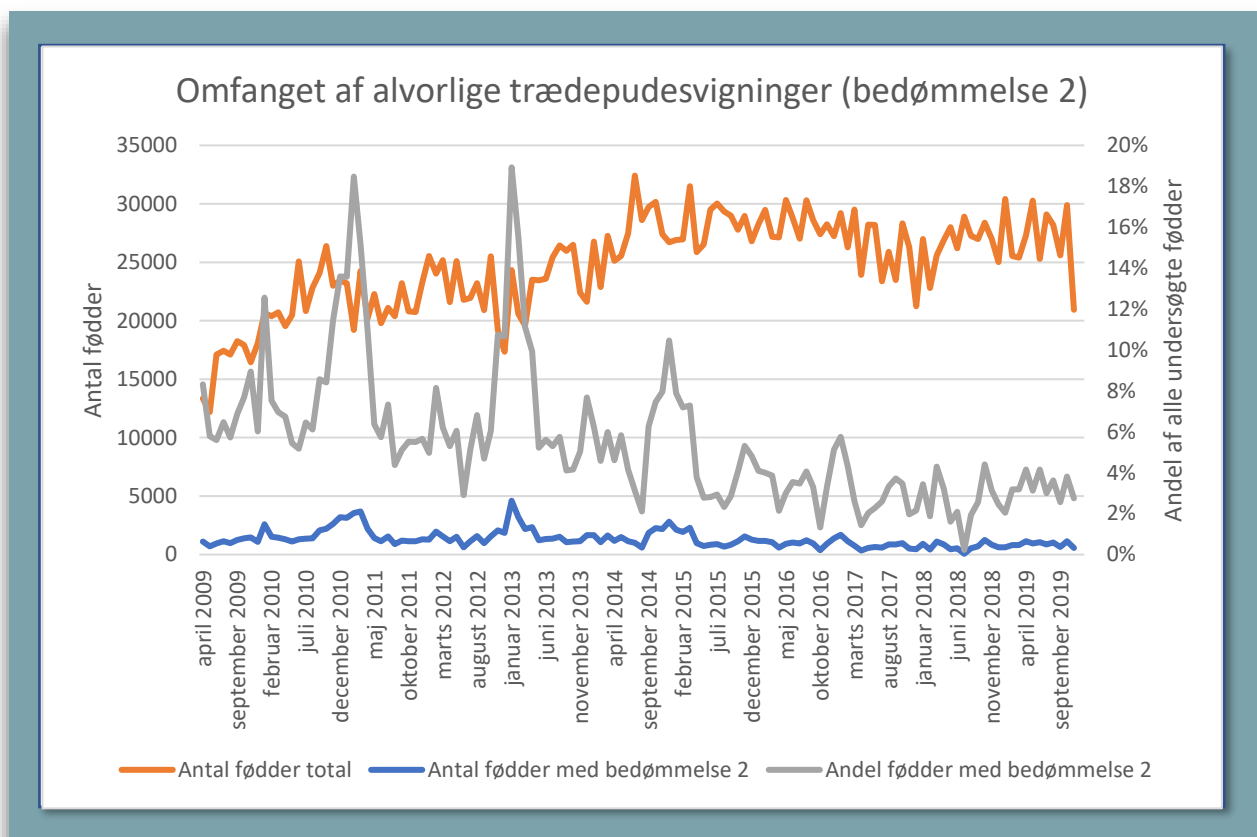
Gennemsnitlig trædepudescore for slagtede flokke, opgjort på måned og år

Ser man historisk på det, er antallet af fødder, der hver måned bliver undersøgt for trædepudesvidninger, steget med ca. 33% i løbet af de sidste 11 år, grundet stigning i antallet af slagtede kyllinger, samt indberetninger fra udenlandske slagterier, se figuren herunder.

Alligevel er antallet af fødder med alvorlige trædepudesvidninger faldet i samme periode, se ligeledes figuren herunder.

Andelen af fødder med alvorlige trædepudesvidninger har ligget nogenlunde stabilt omkring de 3%, de seneste par år. Det ses også, at der i de værste måneder siden 2009 har været 19% fødder med alvorlige trædepudesvidninger, mens det i juli 2018 lykkedes at nå 0%. Det er tydeligt at der har været et fald i andelen af fødder med alvorlige trædepudesvidninger i perioden, og at det har været muligt at holde et nogenlunde stabilt niveau siden 2015. Dog er set enkelte udsving, som har været mindre i 2019, sammenlignet med de øvrige år.

En tilsvarende opgørelse kunne laves for trædepuder med mindre alvorlige trædepudesvidninger (bedømmelse 1). Forholdet mellem bedømmelse 1 og bedømmelse 2 har ligget stabilt gennem hele den undersøgte periode. Bedømmelse 2 er årsag til ca. 75% af de point holdene tildes, mens bedømmelse 1 er årsag til de resterende 25%.

Antallet af alle undersøgte fødder, antallet af fødder med alvorlige trædepudesvigninger (bedømmelse 2) og andelen af fødder med bedømmelse 2 ud af alle undersøgte fødder (sekundær y-akse)

Konklusion

Det kan konkluderes, at branchen har haft stor succes med at nedbringe forekomsten af trædepudesvigninger i de danske slagtekyllingeproduktioner. Opgørelsen viser en meget flot reduktion i andelen af flokke med uønskede trædepudescore (over 40 point), hvilket viser sig ved en stigning i andelen af flokke med en ønsket trædepudescore (maks. 40 point) fra 66% i 2009 til 92% i 2019.

På individniveau kan ligeledes konkluderes en flot fremgang. Antallet af fødder med alvorlige trædepudesvigninger er faldet, til trods for en stigning i antallet af undersøgte fødder på ca. 33%. Derudover ses der ikke længere sæsonudsving i forekomsten af trædepudesvigninger, hvor der for blot få år siden var udfordringer med højere scorer i vintermånederne.

Det er et rigtig flot resultat, som forhåbentlig giver motivation for at fortsætte den effektive og målrettede indsats på området.

Yderligere information:

Rikke Koch Als

T +45 3339 4203 | M +45 6177 1896 | E rika@lf.dk

Data til type-2 korrektion af kyllingegødning i ny holdrapport

Formål med projektet

At gøre det nemmere for slagtekyllingeproducenten at anvende kyllingegødningen i markbruget på en måde, som optimerer planternes vækst, og i sidste ende mindsker udvaskningen af fosfor til vandmiljøet.

Indhold

I projektet udvikles en produktionsstyringsrapport, der automatisk samler de oplysninger fra det enkelte slagtekyllingehold, som landmanden skal bruge til at estimere kyllingegødningens indhold af fosfor og kvælstof. Disse data kan herefter anvendes til at udføre en type-2 korrektion af kyllingegødningen. Rapporten henter relevante data fra databaserne KIK, ACQP og L&F's E-kontrol og kan derefter trækkes ud af databasen og afleveres til planteavlskonsulenten og markstyringsprogrammet MarkOnline.

De data som skal samles i rapporten er:

- Antal dyr, slagtealder - Er allerede i KIK, ACQP og L&F's E-kontrol.
- Foderforbrug - Er allerede i KIK, ACQP og L&F's E-kontrol
 - men, landmanden skal indtaste, hvor meget der er tilbage i siloen af de enkelte foderpartier.
- Råprotein i færdigfoder – Skal overføres automatisk af foderleverandøren.
- Fosfor i færdigfoder – Skal overføres automatisk af foderleverandøren.
- Råprotein og fosfor i hel hvede
 - Skal beregnes i KIK, ACQP og L&F's E-kontrol ud fra tabelværdier fra Miljøstyrelsen.

Effekten af den nye rapport er, at landmanden nemt kan overskue ændringer i fosfor og kvælstof i gødningen fra kyllingerne og derefter håndtere gødningen i henhold dertil. Det gavner markbruget, hvis man får et mere retvisende billede af, hvor meget fosfor og kvælstof, der findes i husdyrgødningen.

Baggrund

For at begrænse mængden af fosfor, som udledes til vandmiljøet, er der indført et loft for hvor meget fosfor, markerne må tilføres via gødningen. Derfor er det nu både kvælstof- og fosforindholdet i en landbrugsbedrifts husdyrgødning, der bestemmer kravet til størrelsen på udspretningsarealet. På fjerkræbedrifter er det altid fosfor, der er i overskud i husdyrgødningen, og for fjerkræ gælder, at der maksimalt må spredes 35 kg fosfor pr. ha. pr. år. I særligt fosforfølsomme områder må der kun spredes 30 kg fosfor pr. ha.

Fosforloftet betyder, at det på mange fjerkræejendomme er nødvendigt at have meget store arealer til udspretning af fjerkrægødningen - så store, at der ikke er areal nok på ejendommen, og man må afsætte en stor del af gødningen udenfor bedriften med deraf følgende omkostninger til transport og administration. Man har dog mulighed for at øge gødningsmængden, der må spredes pr. ha, hvis man kan dokumentere, at der er lavere indhold af fosfor i bedriftens fjerkrægødning, end de normtal, der ses i Gødningsbekendtgørelsen (BEK nr. 762 af 29/07/2019). Dokumentationen skal bestå af en såkaldt type-2 korrektion. Type-2 korrektionen for fosfor laves ved at dokumentere, hvor meget fosfor der tilføres med foderet og hvilken mængde fosfor, der bortføres med kødet.

Status

Status på projektet er, at Lyngsoe Systems er gået i gang med at programmere den nye rapport, så en prototype snart kan blive testet af en gruppe miljøkonsulenter og landmænd. Når rapporten er klar, vil den blive implementeret i KIK, ACQP og L&F's E-kontrol hurtigst muligt. Når rapporten er klar til brug, udsender SEGES en kort orientering og brugervejledning til alle producenter via FjerkræNyt.

Yderligere oplysninger:

Jette Søholm Petersen, SEGES
T +45 2171 7715 | E jtp@seges.dk

Miljøregulering af slagtefjerkræproduktionen

Formål med projektet

Formålet med projektet er at være på forkant med kommende krav på miljøområdet og dermed kvalificere vidensgrundlaget for den strategiske rådgivning af primærproducenter og branchens rådgivere. Det sker ved at følge lovgivningsprocessen i EU og nationalt på miljøområdet meget tæt, så rådgivningssystemet hele tiden er opdateret på gældende og kommende regler.

Opdatering om nye EU-miljøkrav til godkendelse af fjerkræbedrifter: Oplæring og uddannelse af personale

Den 1. januar trådte den nye husdyrgodkendelsesbekendtgørelse i kraft. Som omtalt i forrige nyhedsbrev betyder det en række nye krav til BAT for IE husdyrbrug (se forklaring i boks 1 og de nye krav i boks 2)

Der er der fra Miljø- og Fødeministeriets side lagt op til en pragmatisk implementering af de nye krav. Et af de nye krav handler om uddannelse og oplæring af personale på IE husdyrbrug. Ministeriet meddelte allerede i forbindelse med høringen, at de ville tage initiativ til, at der blev udarbejdet et materiale, som kunne hjælpe IE husdyrbrug med at opfylde kravet. Ministeriet har nu taget kontakt til brancherne, for i samarbejde at få udarbejdet et uddannelsesmateriale, som ikke kun tjener til at opfylde nye BAT krav, men også har værdi og relevans for IE husdyrbrugene.

Boks 1: IE direktiv og BAT

IE husdyrbrug: husdyrbrug, som er omfattet af EU's direktiv om Industrielle Emission (direktiv 2010/75/EU). Det er husdyrbrug

hvor der er flere end 40.000 pladser til fjerkræ

hvor der er flere end 2 000 pladser til fedesvin (over 30 kg), eller

hvor der er flere end 750 pladser til søer.

BAT: **B**est **A**vailable **T**echnique (bedste tilgængelige teknik), dvs. den teknik, som giver den bedste miljøbeskyttelse, og som er både teknisk og økonomisk tilgængelig for virksomheden.

”Teknik” kan være teknologiske løsninger, men også f.eks. managementtiltag.

Boks 2: De nye BAT krav i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

Nye vilkår i godkendelser om

- korrekt placering af anlæg og aktiviteter
- Minimering af forurenede områder omkring bygninger, forplads mm
- tilrettelæggelse af husdyrbruget og driften heraf, så vandforbruget minimeres mest muligt

Nye generelle krav om

- uddannelse og oplæring af personale
- beredskabsplan
- plan for regelmæssig kontrol, reparation og vedligeholdelse af strukturer og udstyr
- krav om anvendelse af fodringsteknikker med henblik på at reducere udskillelse af kvælstof og fosfor fra IE husdyrbrug
- begrænsning af støvemissioner
- anvendelse af energieffektiv belysning
- årlig indberetning til kommunen

De nye krav har for *nye godkendelser og revurderinger* været gældende fra 1. januar 2020 – men kravene skal være gennemført på alle IE-brug senest 21. februar 2021.

Ammoniakemission for 2018 er opgjort – Danmark langt fra målet, men fjerkræ klarer sig flot!

I februar offentliggjorde DCE/Aarhus Universitet nye tal for den danske emissionen af ammoniak, se nedenstående tabel. Danmark har internationalt forpligtet sig til at reducere ammoniakemissionen i 2020 med 24 pct. Og lige nu er der langt til det mål. Den danske emission er fra 2005 til 2018 faldet med 13.130 tons, svarende til 14,6 pct. Det vurderes, at Danmarks i 2020 kun vil have reduceret ammoniakemissionen med 15,6 pct. i forhold til 2005. Det svarer til en reduktionsmanko i 2020 på 7.600 tons.

Isoleret set har fjerkræ (alle typer fjerkræ) klaget sig flot, i det emissionen fra fjerkræstalde og lagre af fjerkrægødning er faldet med 48 pct. fra 2005 til 2018. Men da stald- og lageremissionen af ammoniak fra fjerkræproduktionen i 2018 kun udgjorde 3,2 pct. af Danmarks ammoniakemission, kan det ikke rette op på, at Danmark samlet set stadig var lagt fra 2020 målet i 2018.

Danmark er i henhold til EU's direktiv om nationale emissionslofter (NEC direktivet) forpligtet på de 24 pct. reduktion. Miljøministeren har derfor nedsat et NEC ammoniakudvalg, der inden sommerferien afleverer en rapport med anbefalinger til, hvordan Danmark kan leve op til reduktionsforpligtelsen. Der må i den forbindelse forventes en proces, der resulterer i en række nye reguleringstiltag. Vi vil følge processen tæt.

Tabel 1. Danmarks emission af ammoniak
Opgjort emission 2005 og 2018 og forventet emission 2020

	2005	2018	Udvikling 2005-2018, relativ, pct.	Udvikling 2005 - 2018, absolut, 1000 tons NH ₃
Stald/lager tab, husdyrgødning i alt	47,11	35,20	-25%	-11,91
<i>Kvæg</i>	10,45	11,03	6%	0,58
<i>Svin</i>	24,68	15,02	-39%	-9,67
<i>Fjerkræ</i>	4,73	2,45	-48%	-2,28
<i>Får, geder, heste</i>	1,00	0,85	-15%	-0,15
<i>Andre husdyr</i>	6,26	5,86	-6%	-0,40
Handelsgødning	6,52	7,01	8%	0,49
Udbringning af husdyrgødning	20,85	20,56	-1%	-0,30
Slam	0,35	0,53	50%	0,17
Anden organisk gødning	0,19	0,38	103%	0,19
Gødning afsat under afgræsning	3,99	3,42	-14%	-0,57
Voksende afgrøder	5,34	5,44	2%	0,11
Markafbrænding mm	0,13	0,12	-4%	-0,01
Ammoniakbehandling af halm	0,26	0,16	-39%	-0,10
I alt mark relateret	37,63	37,62	0%	-0,01
Landbrug i alt	84,74	72,83	-13,7%	-11,91
Andre kilde	5,40	4,18	-22,8%	-1,22
DK i alt	90,14	77,01	-14,6%	-13,13
Anslået effekt af nye tiltag 2018-2020		-0,90		
Forventet emission 2020		76,11		
Nationalt Mål 2020 (NEC)		68,50	-24%	-21,63
Forventet manglede reduktion 2020, absolut		7,61		

Kilde: DCE/Aarhus Universitet (2020)

Yderligere information om ovenstående 2 aktiviteter:

Henrik Bang Jensen

T +45 3339 4452 | M +45 4037 2632 | E hbj@lf.dk